

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوبه‌ها شعی خراسانی حفظه الله تعالی

موضوع:

اخلاق؛ رذائل اخلاق؛ آثار گناه

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: امید ناصری

تاریخ: ۱۴۰۰/۱۰/۱۴

انجام چه کارهایی عمل یا اعمال انسان را نابود، باطل و به ریزگردی تبدیل می کند؟

پاسخ

تاریخ: ۱۴۰۰/۱۰/۲۸

چند چیز در کتاب خداوند موجب «حَبْط» و «بطلان» اعمال صالح، به معنای نادیده گرفته شدن آن‌ها در روز قیامت، دانسته شده است:

۱. کفر، به معنای انکار وجود خداوند یا نبوت پیامبر او؛ چنانکه فرموده است: ﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾^۱؛ «و هر کس به ایمان کافر شود، عملش نابود می شود و در آخرت از زیان کاران خواهد بود» و فرموده است: ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمْ وَأَصْلُ أَعْمَالِهِمْ﴾^۲؛ «و کسانی که کافر شدند، نابود شوند و اعمالشان ناپدید شود» و فرموده است: ﴿مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الصَّلَالُ الْبَعِيدُ﴾^۳؛ «اعمال کسانی که به پروردگارشان کافر شدند مانند خاکستری است که باد در روزی توفانی بر آن بوزد، به چیزی از آنچه کسب کردند دست نخواهند یافت. آن همانا گمراهی دور است» و فرموده است: ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بَقِيَعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمَانُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فُوفَاءً حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾^۴؛ «و اعمال کسانی که کافر شدند مانند سرابی در یک کویر است که تشنه آن را آب می پندارد، تا وقتی که به نزد آن می آید و آن را چیزی نمی یابد و خداوند را نزد آن می یابد که به حسابش می رسد و حسابرسی خداوند سریع است» و فرموده است: ﴿وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا﴾^۵؛ «و به سراغ هر عملی که انجام داده اند می آییم، پس آن را ریزگردی پراکنده می گردانیم».

۱. المائدة / ۵

۲. محمد / ۸

۳. ابراهیم / ۱۸

۴. التور / ۳۹

۵. الفرقان / ۲۳

۲. شرک، به معنای شریک گرفتن برای خداوند در تکوین یا تشریع یا حاکمیت؛ چنانکه فرموده است: «وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ»؛ «و هرآینه به تو و کسانی که پیش از تو بودند وحی شد که اگر شرک بورزی عملت نابود می شود و از زیان کاران خواهی بود» و فرموده است: «وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعمَلُونَ»؛ «و اگر شرک بورزند اعمالی که انجام داده اند نابود می شود».

۳. نفاق، به معنای پنهان کردن کفر یا شرک؛ چنانکه درباره ی منافقان فرموده است: «أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ»؛ «آنان اعمالشان در دنیا و آخرت نابود می شود و آنان همانا زیان کارانند» و فرموده است: «وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ»؛ «و کسانی که ایمان آوردند می گویند: آیا این ها همان ها هستند که به سختی سوگند می خوردند که با شما هستند؟! اعمالشان نابود شد و از زیان کاران گردیدند».

۴. ارتداد، به معنای اظهار کفر یا شرک پس از ایمان؛ چنانکه فرموده است: «وَمَنْ يَزِدْكَ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ»؛ «و هر کس از شما از دین خود مرتد شود و در حالی بمیرد که کافر است، اعمالشان در دنیا و آخرت نابود می شود و آنان اهل آتش هستند و در آن جاودان خواهند بود».

۵. ضلالت، به معنای اعتقاد به حقانیت چیزی که باطل است یا بطلان چیزی که حق است؛ چنانکه فرموده است: «قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١﴾ الَّذِينَ صَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿٢﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنًا ﴿٣﴾»؛ «بگو آیا شما را به زیان کارترین ها در اعمال خبر بدهیم؟ کسانی که تلاش شان در زندگی دنیا گم شد، در حالی که می پنداشتند کار درستی انجام می دهند. آنان کسانی هستند که آیات پروردگارشان و دیدار او را انکار کردند، پس اعمالشان نابود شد و در روز قیامت برایشان وزنی نمی گذاریم».

۶. تبعیت از امامان جور و رهبران گمراه کننده؛ چنانکه فرموده است: «إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأُوا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ

۱. الزمر / ۶۵
۲. الأنعام / ۸۸
۳. التوبة / ۶۹
۴. المائدة / ۵۳
۵. البقرة / ۲۱۷
۶. الکهف / ۱۰۳-۱۰۵

مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ»؛
 «چون کسانی که پیروی شده‌اند از کسانی که پیروی کرده‌اند براءت جویند و عذاب را ببینند و دستشان از همه‌ی اسباب کوتاه شود و کسانی که پیروی کرده‌اند گویند: کاش برای ما رجعتی بود تا از آنان براءت جوییم، همان طور که آنان از ما براءت جستند! این گونه خداوند اعمال آنان را حسرت‌هایی برایشان می‌نماید و آنان از آتش بیرون نخواهند آمد».

۷. کشتن خلیفه‌ی خداوند یا کسی که با دعوت به سوی او برای تحقق عدالت در جهان زمینه‌سازی می‌کند؛ چنانکه فرموده است: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ ^۱ «اولئك الذين حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ»؛^۲ «هرآینه کسانی که آیات خداوند را انکار می‌کنند و پیامبران را به ناحق می‌کشند و کسانی از مردم که به عدالت امر می‌کنند را می‌کشند، آنان را به عذابی دردناک بشارت ده. آنان کسانی هستند که اعمالشان در دنیا و آخرت نابود می‌شود و برایشان هیچ یآوری نخواهد بود».

۸. آزدن خلیفه‌ی خداوند حتی با بالا بردن صدای خود نزد او؛ چنانکه فرموده است: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ﴾؛^۳ «ای کسانی که ایمان آوردید! صدای خود را بالاتر از صدای پیامبر نبرید و برای او بانگ زنید مانند بانگی که برای یکدیگر می‌زنید که اعمالتان نابود می‌شود در حالی که متوجه نیستید».

۹. کارشکنی و تفرقه‌افکنی میان اهل حق؛ چنانکه فرموده است: ﴿قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ ^۴ «أَشْحَةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يُنْظَرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِاللِّسَانِ حِدَادٍ أَشْحَةً عَلَى الْخَيْرِ» ^۵ «اولئك لم يؤمنوا فأحبط الله أعمالهم» ^۶ «وكان ذلك على الله يسيرا»؛^۷ «خداوند می‌شناسد کارشکنان شما و کسانی را که به برادرانشان می‌گویند به نزد ما بیایید و جز اندکی به میدان نمی‌آیند. از شما دریغ می‌دارند، پس چون ترس فرا می‌رسد آنان را می‌بینی که با چشمان گردان به تو نگاه می‌کنند، مانند کسی که پیش از مرگ از هوش می‌رود. پس چون ترس برطرف می‌شود، با زبان‌های برنده شما را سرزنش می‌کنند، در حالی که خیری نمی‌رسانند. آنان ایمان نیاورده‌اند، پس خداوند اعمالشان را نابود می‌کند و این برای خداوند آسان است».

۱. البقرة / ۱۶۶ و ۱۶۷

۲. آل عمران / ۲۱ و ۲۲

۳. الحجرات / ۲

۴. الأحزاب / ۱۸ و ۱۹

۱۰. گناهان کبیره که موجب فسق می‌شوند؛ چنانکه فرموده است: **﴿قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ إِلَّا تَنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ﴾**^۱؛ «بگو با رضایت یا کراهت انفاق کنید که از شما قبول نمی‌شود؛ چراکه شما گروهی فاسق هستید» و فرموده است: **﴿إِنَّمَا يُتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ﴾**^۲؛ «خداوند تنها از پرهیزکاران قبول می‌کند».

۱۱. انجام اعمال صالح از روی ریا، یعنی برای جلب توجه یا رضایت یا پاداش غیر خداوند؛ چنانکه فرموده است: **﴿كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانَ عَلَيْهِ ثَرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾**^۳؛ «مانند کسی که مالش را برای خودنمایی به مردم انفاق می‌کند و به خداوند و روز قیامت باور ندارد، پس مثل او مانند سنگ صافی است که بر روی آن خاکی باشد، پس بر آن بارانی ببارد و آن را بزدايد، به چیزی از آنچه کسب کردند دست نمی‌یابد و خداوند گروه کافران را هدایت نمی‌کند».

۱۲. انجام اعمال صالح برای دنیا، نه برای آخرت؛ چنانکه فرموده است: **﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّتْهَا نُوفَ إِلَيْهِمْ أَعْمَالُهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ﴾**^۴ **﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾**^۵؛ «هر کس زندگی و زینت دنیا را می‌خواهد، (پاداش) اعمالشان را در همان (دنیا) به آنان می‌پردازیم و آنان در آن زیانی نخواهند دید. آنان کسانی هستند که برایشان در آخرت جز آتش نیست و چیزی که در دنیا ساخته‌اند نابود و کاری که در آن کرده‌اند باطل می‌شود».

۱۳. انجام اعمال صالح از روی کراهت و کسالت؛ چنانکه فرموده است: **﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَأَخْبَطَ أَعْمَالَهُمْ﴾**^۶؛ «آن از این روست که آنان از آنچه خداوند نازل کرده است کراهت داشتند، پس اعمالشان را نابود کرد» و فرموده است: **﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَشْخَطَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَخْبَطَ أَعْمَالَهُمْ﴾**^۷؛ «آن از این روست که آنان از آنچه خداوند را به خشم می‌آورد پیروی کردند و از خشنودی او کراهت داشتند، پس اعمالشان را نابود کرد» و فرموده است: **﴿وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَّلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ﴾**^۸؛ «و چیزی آنان را بازداشت از اینکه انفاق‌هاشان پذیرفته شود جز اینکه آنان به خداوند و پیامبرش کفر ورزیدند و جز با کسالت به نماز نمی‌آیند و جز با کراهت انفاق نمی‌کنند».

۱. التوبة / ۵۳

۲. المائدة / ۲۷

۳. البقرة / ۲۶۴

۴. هود / ۱۵ و ۱۶

۵. محمد / ۹

۶. محمد / ۲۸

۷. التوبة / ۵۴

۱۴. مِت گذاشتن بر دیگران و آزدن آنان به خاطر اعمال صالح؛ چنانکه فرموده است: **«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى»**؛ «ای کسانی که ایمان آوردید! صدقات خود را با مِت گذاشتن و آزار دادن باطل نکنید».

این‌ها کارهایی هستند که در کتاب خداوند موجب «حَبْط» و «بطلان» اعمال صالح، به معنای نادیده گرفته شدن آن‌ها در روز قیامت، دانسته شده‌اند و از این رو، هر کس به خداوند و روز قیامت ایمان دارد، باید از این کارها بپرهیزد و به اطاعت از خداوند و خلیفه‌ی او اهتمام داشته باشد؛ چنانکه فرموده است: **«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ»**؛ «ای کسانی که ایمان آوردید! از خداوند اطاعت کنید و از پیامبر اطاعت کنید و اعمال خود را باطل نکنید» و فرموده است: **«وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئاً إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ»**؛ «و اگر از خداوند و پیامبرش اطاعت کنید، چیزی از اعمالتان نمی‌کاهد، هرآینه خداوند آمرزنده‌ای مهربان است».

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشی خراسانی
مجلس خبرگان رهبری

۱. البقرة / ۲۶۴
۲. محمد / ۳۳
۳. الحجرات / ۱۴

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشی خراسانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.